

2012-05-16

Er ref: Lars Guldbland 08-405 90 20
Diarienum: N2012/6345/E

Lina Palm
Lina.Palm@skogsindustrierna.org
08-7627949
070-3971449

Yttrande över Statens Energimyndighets redovisade underlag inför kommande beslut om forskning och innovation på energiområdet

Skogsindustrierna har beretts möjligheten att lämna ett yttrande över ovan nämnda underlag från Energimyndigheten. Nedan följer våra huvudsynpunkter.

SAMMANFATTNING

- Ökade resurser till energiforskning är en förutsättning för att Sveriges energi- och klimatmål ska uppnås.
- Skogsindustrierna tillstyrker Energimyndighetens yrkande om fortsatta medel (1,3 miljarder kronor per år 2013-2015).
- Skogsindustrierna delar Energimyndighetens oro över att det i framtiden kommer råda brist på teknisk kompetens inom energiområdet, staten har ett ansvar att verka för att fler tekniker utbildas.
- Skogsindustrierna finner Energimyndighetens förslag om att vidare utreda nya sätt att finansiera demonstrationsanläggningar intressant.
- Skogsindustrierna vill understryka hur bra vi anser att Energimyndigheten hållit ihop de energirelaterade FUD-anslagen (Forskning Utveckling Demonstration). Vi anser att det är viktigt att ansvaret för energi FUD även fortsatt ligger kvar på en myndighet som sorterar under Näringsdepartementet.

SKOGSINDUSTRIERNAS YTTRANDE

Skogsindustrierna delar Energimyndighetens uppfattning att ökade resurser till energiforskning är en förutsättning för att Sveriges ambitiösa energi- och klimatmål ska uppnås. Skogsindustrierna vill förtydliga att det framförallt är den tillämpade och industriefterfrågade energiforskningen som behöver resurser. Dessutom krävs det stora insatser för att främja introduktionen av ny teknik i industrin. Det är ny och oprövad teknik som i stor utsträckning kan förväntas möjliggöra omställningen av industrin och samhället till ett mer resurseffektivt och fossil oberoende samhälle.

Prioriterade satsningar

Skogsindustrin finns med som aktör inom alla de fem prioriterade forskningsområden som Energimyndigheten föreslår.

Inom området Fossiloberoende fordonsflotta finns det många möjligheter att vidareutveckla användningen av skogsindustrins rest- och biprodukter för produktion av biodrivmedel. Det finns här stora potentialer men också mycket forskning kvar att göra. Vissa tekniker är i stort sett ”klara” men saknar den viktiga knuffen från lab till demoprojekt, eller till pilotskala. Här är Energimyndighetens insatser (tillsammans med industrins) avgörande, både vad gäller den tidiga forskningen och vad gäller den nästan implementerade.

Inom området Ökad användning av bioenergi har skogsindustrin en självklar huvudroll. Det är idag framförallt rest- och biprodukter från skogsbruket och skogsindustrin som används för framställning av bioenergi. Det är viktigt att man även fortsatt riktar in forskningen och anslagen kring att nyttiggöra just rest- och biprodukter. Den råvara som sågverken och massa- och pappersindustrin idag förädlar till sågade trävaror, massa och olika pappersprodukter fyller en viktig funktion för klimatet när de ersätter fossilbaserade produkter på en världsmarknad. När skogsindustrins produkter materialåtervunnits så långt som det är möjligt kan de energiåtervinnas, som bioenergi. Att istället använda denna råvara för direkt energiproduktion innebär därför inte bara en minskad värdegenerering utan även en minskad klimatnytta.

När det gäller energieffektivisering i industrin är det viktigt att man har en helhetssyn. En produkt som kräver mycket energi i tillverkningsledet kan minska energianvändningen i användarledet. Skogsindustrierna tycker därför att Energimyndighetens förslag om insatser för systemanalys är intressant. Ett nära samarbete med näringslivet är här en förutsättning för att nå goda resultat.

Skogsindustrin har hittills aktivt deltagit i PFE (Program för Energieffektivisering). Programmet har varit mycket lyckat och vi ser gärna att Energimyndigheten får i uppdrag att utveckla ett nytt program som kan följa PFE när detta inte längre får tillämpas efter 2014.

Förslag till nya insatser och anslag (kap 6)

Skogsindustrierna vill understryka vikten av Energimyndighetens yrkande om fortsatta medel (1,3 miljarder per år 2013-2015) istället för den minskning med 265 miljoner kronor per år som regeringen föreslagit. Klimatfrågan står i centrum för många av de initiativ som idag kommer från EU. Det ter sig orimligt att samtidigt som behovet av energirelaterad forskning, och en omställning av energisystem och energianvändning inom industrin ökar markant, föreslå en minskning av energimyndighetens anslag.

Skogsindustrierna delar Energimyndighetens oro för att vi i Sverige i framtiden kommer ha en brist på kompetens inom energi- och teknikområdet. Det är därför av största vikt att staten agerar för att öka intresset för dessa utbildningar.

Skogsindustrierna anser vidare att myndighetens förslag om en utredning för att hitta ett nytt system för finansiering av demonstrationsanläggningar, tex. en fondlösning baserad på CO₂-skatten är intressant och bör följas upp. En ökad samfinansiering från staten är ofta nödvändig för att ny och oprövad teknik ska

kunna testas i full skala. Att använda skatteintäkter från de fossila bränslen som den nya tekniken ska hjälpa till att fasa ut är ett bra förslag.

Skogsindustrierna tycker att det är bra att Energimyndigheten synliggör att industrin under de 3 senaste åren har samfinansierat betydligt mer energirelaterad forskning är myndigheten själv. Det är viktigt att industrin tar sitt ansvar när det gäller forskningsfinansiering, det är också viktigt att industrin är representerad i fora där man kan tillse att forskningsmedlen fördelas till de mest intressanta och relevanta områdena. Det är däremot mycket viktigt att även staten, via myndigheten, är med och delar finansieringen, så att så stor hävstång som möjligt erhålls på satsade medel och så att risken sprids mellan flera aktörer när det gäller långsiktiga framtidssatsningar.

Andelen forskningsmedel som satsats på industrirelevant forskning har minskat från 20 till 7 % de senaste 20 åren, en ökning av medel till transportrelaterad forskning har istället skett. Det är bra att stora forskningsinsatser görs kring det svenska transportsystemet eftersom vi står inför stora utmaningar vad gäller minskade utsläpp av koldioxid från transportsektorn. Det ökade behovet av insatser inom transportsystemet får däremot inte vägas emot de stora forskningsinsatser som behövs för att möjliggöra ökad energieffektivitet och minskade utsläpp av fossil koldioxid inom den globalt konkurrensutsatta industrin. Dessa två forskningsområden med energirelevans får inte ställas emot varandra när det gäller fördelning av Energimyndighetens resurser.

Slutligen vill Skogsindustrierna understryka hur bra vi anser att Energimyndigheten hållit ihop de energirelaterade FUD-anlagen (Forskning Utveckling Demonstration). Dessa huvudsakligen behovsmotiverade FUD-insatser är av avgörande betydelse för industrins möjligheter att såväl effektivisera som bidra till Sveriges omställning till en biobaserad samhällsekonomi. Mot bakgrund av detta anser vi att det är viktigt att ansvaret för energi FUD även fortsatt ligger kvar på en myndighet som sorterar under Näringsdepartementet.

SKOGSINDUSTRIERNAS UTGÅNGSPUNKT

Av de fem prioriterade områden som Energimyndigheten nämner i sin rapport är alla viktiga för den svenska skogsindustrin.

- Skogsindustrin kan vara en framtida leverantör av förnybara drivmedel till transportsektorn och därmed vara delaktiga i arbetet mot att nå målet om den fossiloberoende fordonsflottan 2030.
- Då skogsindustrin är den enskilt största användaren av el i Sverige (ca 21 TWh år 2011) och då skogsindustrins processer är oerhört känsliga för svängningar i kvaliteten i elleveranserna, har ett stabilt kraftsystem som kan hantera svängningar från den intermittenta vindkraften stor betydelse.
- Skogssektorn utgör också en förutsättning för att öka det energieffektiva industribyggandet av såväl en- som flerbostadshus i trä.
- Skogsindustrin är också den största såväl användaren som leverantören av bioenergi i Sverige, säkerställandet av en långsiktigt hållbar försörjning av biomassa och biobränslen är därför av största vikt.

- Skogsindustrin arbetar kontinuerligt med energieffektivisering, deltagandet i PFE har under första perioden resulterat i 1 TWh effektivisering, och under andra perioden har åtgärder motsvarande 0,6 TWh effektivisering identifierats. För att ytterligare effektivisera energianvändningen i den elintensiva industrin krävs ny teknik inom en rad områden. Stöd för att utveckla och testa nya lösningar är viktiga för att nå ökad effektivisering inom industrin.

Stockholm

2012-05-16

För Skogsindustrierna

Lina Palm
Energidirektör